

ITEM No 05689/53

HUNGARY

WOMEN /3403/

STANDARD OF LIVING /3200/

J.M.

1. June

VIII 7159/d

A BUDAPEST Housewife's day.

SOURCE SALZBURG: 29-year-old butcher's wife from
UPEST, singer by profession. Escaped with husband on
3 Jan. 1953.

DATE OF OBSERVATION: Until end of December 1952.

SUMMARY: See headline, please.

EVALUATION COMMENT: The factual details in this re-
port are correct and in line with available inform-
ation. Judging by the report, it is striking that
subsource had an exceptionally comfortable life in
comparison with the great majority of the capital's
population. She probably belonged to a class favored
by the regime.

Cautious use of this report is
advised. Some details concerning the spy-work in
public places may perhaps be used as a warning.

x x x

Naponta reggel hat órákor keltem, reggelit ké-
szítettem az uramnak, aki 1/2 7-kor indult munkahe-
lyére, az egyik Váci uti KÖZÉRT üzletbe. Azután
visszafeleltem és reggel fél kilenőig rádióztam,
mert amióta az egyik barátnőmet, DARADICS József-
nét 1952 májusában a Hunyadi-tér csarnokból el-
vitték a DUNAKESZI-Alagi konzervgyárba gyümölcsöt

/more/

válogatni, nem mertem a kora reggeli órákban az utcán mutatkozni. A 28 éves asszonyt reggel hét órakor egy razzián igazoltatták és mivel nem volt munkalapja, egy nagyobb csoport asszonnyal vonaton kivitték a konzervgyárba. Tíz forintot kaptak fejenként és ebédet és késő este tértek vissza lakásukra.

Kilenc után keltem, kitakarítottam elvégeztem a háztartási munkákat. Kevés dolgom volt, az urammal ketten voltunk csak. A mosást nem végeztem otthon, hanem a Hunyadi-téri Patyolat-mosodába adtam a piszkos holmit, ahonnan másnap kifogástalan tisztán elhozhattam. Az amerikai rendszerű mosoda nagy forgalmat bonyolított le bár csak fehérárut vállaltak. Négy kiló vizes ruha mosása 7.80-ba került, ha nagyon piszkos volt 3 kiló 5.80-ba. A kényelmi szempontok mellett még olcsó is volt, mert 1/4 kiló mosószappan 4.80-ba, a finomabb minőségű 7.- forintba, míg 1/4 kiló Triso, mi a szódát helyettesíti, 7.- forintba került.

A Hunyadi-téri csarnokban vásároltam, majd előkészítettem a vacsorát. Este 7 és 9 között vacsoráztunk, amikor a férjem hazajött, én csak hideget ebédeltem. Néha elmentem az Abázia-kávéházba, ahol 13.- 15.- forintért kifogástalan három fogásos ebédet lehetett kapni. Nyáron szinte naponta a Geléért-fürdőben voltam reggeltől estig, ami szép időben még nétkőznapi is zuhanyolt volt, az 5.- forintos belépőt sokan megengedhették maguknak. Dél felé be-sétáltam a városba, kirakatokat nézni, vásárolni. A Majakovszki /azelőtt Király/ utcán egyik állami üzlet a másik mellett. A házunk mellett mindjárt a 88 szám alatt, egy Kisipari Szabószövetkezet volt, női konfekciót árult. Télen kizárólag nyári holmikat lehetett kapni, amik nyáron nincsenek, vászon-szoknyák, shantungbluzok, esőkabátok lógtak a kirakatban egy állványon sorban.

Az utánna következő trafik tulajdonosnőjétől 1952 februárjában vették el a jogot, most IBUSZ-trafik. Az Állami Cipőboltban is csak nyári szandálokat láttam októbertől kezdve a kirakatban, de jól teszi aki ilyen télen vásárol, mert nyárra eltűnik, akkor csak nehéz típuscipők kaphatók.

/more/

A volt Hauer-cukrászda még mindig jó minőségű süteményekkel áll vevői rendelkezésére, krémes 3.50, fortaszélet 3.90-5.- gesztenyepüre 6.-, feketekávé 1.60-3.80 forintba került.

Azután a töltőtolljavítóüzem következett, majd a decemberben nyílt női fodrász. A Lenin-körut sarkán az Óra és Ékszerkereskedelmi Állami Vállalat kirakátaban faliórákat, ezüst bijoukat és használati tárgyakat láttam, a középén kicsi bársonypulton egy-két aranyékszer. Csak hatkarátos jeggyűrűt lehet kapni, a 14 karátoshoz anyakövezető igazolvány és bejelentőlap felmutatása kötelező.

A Lenin-köruti Bizományi Áruház butorok adásvételével foglalkozik, itt decemberben egy régi divatu hálószoba berendezéséért 7.000.- forintot, szalon-garnitúráért 10.000.- forintot kértek. A Szikra könyvkereskedés után, a volt New-York kávéház helyén, aminek kis része még espresso, van a sportbolt. Itt vettem decemberben női sinadrágot 540.- forintért és sibakkancsot 450.- ért, mind kettő tetszetős kivitelű és tartósanak látszott.

Ezután újra egy Cipőbolt következett, ahol műtalpas típuscipőket árultak 170-320.- forintért, majd egy ATEX-üzlet. Ennek az ajtaján kis fehér cédula függött, szinte kerülve a feltűnést, "Üzemi dolgozók részére" felirással. Itt a legjobb inganyag métere csak 102.- forint volt, amiből még levontak 20 %-ot, ugyanez az anyag a nagy nyilvánosság számára 120-130.- forintba került. A Rákóczy-ut és Lenin-körut sarkán levő KÖZÉRT reggel 4 órától éjjel kettőig nyitva volt, itt mindent lehetett kapni, hentesárut, konzerveket, zöldséget és gyümölcsöt és volt egy espressórészlege is. Itt csak úgy hemzsegték a társadalmi ellenőrök, akik a vevőközöniséget figyelték. Ha valaki feltűnően nagy csomaggal jött ki az üzletből, visszatessékeltek, lemérték egyenként a vásárolt árucikkeket és pénztárvizsgálatot tartottak. Ezalatt természetesen az árukiadás szünetelt. A KÖZÉRT alkalmazottak hozzátartozóinak egy negyedív nagyságu sárga úrlapot is ki kellett tölteniük, melyen a vásárolt áru mennyiségét és a készpénzfizetést nyugtázták.

Végig a Köruton és befordulva a Rákóczi-utra, alig találkozik az ember autóval, csak zsufolt villamosokkal és autóbuszokkal és nagy gylogos forgalommal. Mindenki siet és mindenki cipekedik. Férfiak, nők vásárlószatyorral, hálóval, benne élelmiszer vagy nyílvánvalóan eladásra szánt holmikkal, üveg poharaktól kezdve faliórán át diványpárnáig minden használati tárgy látható a pesti utcán. Kisgyermekeket kizárólag öreg emberek séltáltanak, de annál több egyenruhás fiatal nőt lehet látni. Nem ritkaság az állapotos rendőrök látványa sem.

A Rákóczi-uton a volt Sziniakadémia most Párt-helység, a Vas utcán tul 1952 őszén egy röntgen intézetet nyitottak, a többi üzlet annyira egyéniség nélküli, hogy aki nem ott vásárol naponta, képtelen megkülönböztetni egyiket a másiktól. Egy ATEX után következik egy RÖTLEX, egy cipőbolt után egy Sport-bolt, egy Néphűffe után egy pártszervezet, meg nem szűnő sorban. A Múzeum-körút sarkán magas üvegkalitkából rendőrök irányítja a forgalmat. Az Astoria szálloda földszintjét egyetemi menzává alakították át, ahol egy-tál-ételért hetenként 13-15.- forintot fizetnek a diákok. A volt Nagykovácsi most Uttörő-áruház, szemben vele a Hangszerkereskedelmi Állami Vállalat nagy üzlete, kirakatában néprádiók, magyar és orosz hanglemezek. Még működik a Kárpátia söröző és mellette nyáron a fagyraltozó, csak az "olasz" felírás tűnt el a cégtábláról.

A sörözők és espressók kiszolgálószemélyzetéről általánosan beszélnek, hogy beszervezett spiclik, azért senki sem válaszol szívesen, ha egy idegen beszelgetést kezdeményez. Velem ugyan éppen az történt meg, hogy egy pincér figyelmeztetett, hogy óvatosan viselkedjem, mert akivel beszélgetek már több embert bajba döntött. A Lenin-köruti MQKA espressóban 1952 őszén egy öreg, pupos asszony szólított meg, majd letelepedett az asztalomhoz sháziaasszonyi dolgairól a kicsi nyugdíjról kezdett panaszkodni, Talán fél óra mulva elbucszott azzal, hogy jöjjenek el holnap is, olyan jól elbeszéggettünk. Távozása után odajött hozzám a pincér, aki engem már ismert látásból és

elmondta, hogy az öregasszony már hirhadt a környéken, magános asszonyokkal beszélgetést provokál, majd amikor áldozata megbarátkozott vele é kormányellenes kijelentésre ragadtatta magát, feláll és elmegy telefonálni. Az a megbeszélés jel ugylátszik, mert erre a szomszéd asztaltól feláll egy férfi és felszólítja a magára maradt asszonyt, hogy feltűnés nélkül kövesse. Ezekután természetesen nem mentem tovább hosszú ideig a Moka espressóba, amikor pedig 1952 december elején betértem egy feketére, az öregasszonyt már hetek óta nem látták, nyilván áttette székhelyét máshova.

Este hat óra körül mindennap otthon voltam és vártam az uramat, aki 7 és 9 óra között járt haza. Megvacsoráztunk és utána többször elmentünk látogatni, sétálni, színházba. Utoljára 1952 november végén a Fővárosi Operettszínházban láttuk az "Állami Aruházat" Feleki Kamillal, Latabár Kálmánnal, Ráthonyi Róberttel, Árdos Magdával a főszerepben. Alig volt a közönség soraiban értelmiségi, amit nem csak az ültözet, - mindenki munkásruhában foglalt helyet, kockás ingben gyűrött nadrágban, sokan zakko nélkül, az asszonyok ápolatlan hajjal, - de főleg a viselkedés bizonyított. A nézőtéren is vágni lehetett volna a füstöt, mert sokan a szünetben az ajtóban dohányoznak, állandóan papirzörgés, - kevésbé cukorkás papir, inkább a kolbászos kenyér csomagolópapirja zörög, és halk beszélgetés zavarja az előadást. 1952 őszén az Operában voltam egyszer. Ott is ugyanezt tapasztaltam, csak valamivel kisebb fokon és dohányozni csak az emeleti társalgóban lehetett. Rómeó és Julia volt műsoron és az előadás egyik jelenete majdnem botrányba fulladt. Amikor Rómeó többszöri kérdésére "Hol vagy Julia?" a szereplők részéről nem jött válasz, egy türelmetlen hang a földszintről közbeszólt: Elment szemináriumra!

End.